

Kronika 1965

OBSAH

Výstavba Svidníka	2
Pomenovanie niektorých ulíc mesta Svidníka	2
Odstraňovanie následkov z 2. svetovej vojny	2
Slávosti piesní a tancov ukrajinského obyvateľstva	3
Záplavy Svidníka	4
Školský rok 1965/66	4
Zahájenie činnosti Domu dôchodcov vo Svidníku	5
Premiestnenie interného oddelenia	6
Zahájenie Šport-výroby vo Svidníku	6
Premiestnenie okresných podnikov do Bardejova	6
Komunálne služby vo Svidníku	6
Hospodárenie Domovej správy vo Svidníku za rok 1965	7
Hospodárenie MsNV za rok 1965	7
Vzrast obyvateľstva vo Svidníku	7
Počasia v roku 1965	8

Výstavba Svidníka

Mesto Svidník každým rokom rastie a zveľaďuje sa, lebo budujú sa nové obytné domy, verejné budovy, mosty a komunikácie.

V tomto roku boli odovzdané do používania tieto budovy:

1. Bytová jednotka s bytmi, zapojená na ústredné kúrenie.
2. Dvojposchodový dom dôchodcov.
3. Dvojposchodový detský dom.
4. Športová tribúna na športovom štadióne.
5. Autoservis pri komunálnych službách .
6. Dvojblokový internát pre OZKN.
7. Adaptačná budova ľudového súdu pre interné oddelenie UZN.
8. Dokončenie 4 domkov individuálnej výstavby.

Súčasne v tomto roku bolo započaté s ďalšou výstavbou a sú rozostavané tieto budovy:

1. Bytová jednotka s 36 bytmi.
2. Obchodné zariadenie- obchodné domy v hodnote 1 mil. 200 tisíc korún.
3. Materská škola s detskými jasľami.
4. Železobetónový most cez rieku Ondavu na ceste do Prešova.
5. Železobetónový most cez rieku Ondavu k amfiteátru.
6. Benzínová a čerpacia stanica.
7. Sklad stavebnín.
8. Prírodný amfiteáter.
9. Adaptácia starej školskej budovy pri moste pre Dom pionierov.
10. Rozostavenie duálnej výstavby.

Pomenovanie niektorých ulíc mesta Svidníka

Rada Východoslovenského krajského národného výboru v Košiciach zo dňa 3. novembra 1965 schválila pomenovanie týchto ulíc:

Leninova ulica, Ulica kpt. Nálepku, Ulica Tarasa Hrihoroviča Ševčenka, Fučíkova ulica, Lidorjakova ulica, Kotuzovova ulica, Pavlovičová ulica, Polyvkova ulica, Ulica J. A. Komenského a Duchnovičová ulica.

Odstraňovanie následkov z 2. svetovej vojny

Následky druhej svetovej vojny vo Svidníku a okolí znovu odstraňoval vojenský útvar – míneri v mesiacoch júni a júli 1965. Aj keď akcia odminovania bola prevádzaná už niekoľkokrát, ešte i po 20 rokoch po vojne bolo nájdené dosť značné množstvo mín a streliva, ktoré ohrozovalo ľudské životy.

Pri tohoročnej odminovacej akcii len za jeden deň bolo nájdené 122 kusov mín do mínometu a 7 protitankových. Celkovo v tejto akcii bolo zničené toto množstvo munície:

1. pechotné míny	25 902 ks
2. delostrelecké	1 020 ks

3. ženijné	81 ks
4. pancierovnic	6 ks
5. zapaľovačov	57 ks
6. pancieroviek	4 ks
7. letecká bomba	1 ks
8. <u>255 mm del. rakiet</u>	<u>2 ks</u>

Spolu: 27 073 ks

Aj po tejto odminovacej akcií ešte stále nie je záruka, že svidnícky chotár je úplne odminovaný. Hovorí sa, že v teréne okolo vodovodu nie je bezpečné a že je treba ho preveriť.

Slávnosti piesní a tancov ukrajinského obyvateľstva

Už po 11 ráz zišli sa v amfiteátri oproti svidníckeho pamätníka Sovietskej armády, tisíce obyvateľov, jedni na pódiu, druhí v hľadisku. Prišli sem už s takou samozrejmosťou, s akou sa chodí na veľké sviatky.

Súbory sa začali schádzať do Svidníka už v sobotu doobeda 11. júna. Prišli súbory z Prahy, z Prešova, Jakubovian, Uliča aby rozveselili svojimi piesňami a tancami svidnícky amfiteáter. O 14:00 hod. predseda ÚV KUP docent Vasil Kapišovský zahájil XI. slávnosti piesní a tancov ukrajinského obyvateľstva v ČSSR. Prvý večer bol venovaný starým ľudovým zvykom. Zostavené z nich bolo pásmo „Rok na dedine“. Bola to nesporne dobrá myšlienka. Prekrásne zvyky po dlhé veky udržiavané medzi ľudom, vytvorili nádherný pestrý celok, v ktorom ožili jánske večery, vystrájanie mládencov a dievčat z ubľanskej doliny. Pri nočnom pasení koní zazneli trávnicie, stavali sa máje, hrali sa pastierske hry a celý večerný program vyvrcholil najkrajším vystúpením 62 – členného súboru z Lutiny, z malej dedinky na úpätí Čerhova. Tento súbor očaril hľadisko prevedením pravej ľutinskej svadby.

Druhý deň slávnosti sa začali o 9:00 hod. kladením vencov pri pamätníku Sovietskej armády vo Svidníku. O 10. hodine prišli na scénu amfiteátru predstavitelia stranických a hosťujúcich delegácií ako Dr. Matej Lučan, povereník pre školstvo a kultúru, Emil Chlebec prvý tajomník východoslovenského krajského výboru KSC, Anton Ťažký, predseda Východoslovenského kraja, Mamutov Murat Muratovič, vedúci zakarpatskej delegácie.

Estrádu súborov venovanú 20. výročiu oslobodenia našej vlasti Sovietskou armádou zahájil spoločný spevokol piesňou „Pieseň pre pieseň na Juraja Bači.“

Najkrajšími dopoludňajšími vystupmi boli hudobno-spevácke a tanečné súbory zo Stariny, Habury, Stakčina.

Poobede o 14:30 hod. sa začala estráda družby, v ktorej vystúpilo 7 súborov. Najúspešnejším bol výstup súboru zo Zakarpatskej oblasti SSSR a vystúpenie súboru Poddukelského ukrajinského národného súboru z Prešova.

Aj keď v sobotu zamračená obloha hrozila dažďom, ba občas aj spfchlo, ale tí v hľadisku aj tí na pódiu vydržali Krása ľudového umenia a spôsob jeho prevádzania si toto iste zaslúžili. Hádám aj preto bol v nedeľu pekný deň a tak sa dopoludňajšia estráda na počesť dvadsiatich slobodných rokov i tradičné poludňajšie vystúpenia s estrádou družby skončili úspešne.

Záplavy Svidníka

V nedeľu 25. júla 1965 krátko popoludní prehnala sa nad Svidníkom a okolí veľká prietrž mračen. Dážď trval vyše ako dve hodiny. Ondava vo Svidníku stúpila z doobeda nameraných 52 cm na 355 cm, pretrhla hrádze a zaplavilo športové ihrisko, suterén a sklady s hotovými výrobkami Odevných závodov kpt. Nálepku, dvor a okolie. Vnikla do budovy hotela Dukla a ohrozilo niekoľko domov v blízkosti hotela. Voda rieky Ondavy strhla provizórny drevený most, takže cesta na Prešov bola prerušená. Súčasne sa vyliala aj rieka Ladomirka a zaplavila suterén novej školskej budovy aj súkromné domčeky v blízkosti školy.

Povodeň v tento deň zapríčinila vo Svidníku značné škody v celkovej hodnote asi 2 mil. korún.

Miestne búrky boli aj v ďalších obciach Bardejovského okresu a boli postihnuté obce v povodí Ondavy, Tople a Ladomirky. Živel, ktorý postihol okres, najviac zničil dopravné komunikácie, rodinné domčeky, poľnohospodárske stroje a menšie škody na poľnohospodárskych zvieratách.

Podľa odhadov prírodný živel spôsobil škody v našom okrese za vyše 30 mil. korún. Bolo zničených 20 km ciest, 37 štátnych mostov, 31 mostov miestnych komunikácií a 12 mostov bolo odplavených. Straty na ľudských životoch neboli.

Školský rok 1965/66

Zahájenie školského roku 1965/66 bolo 1. septembra 1965. Tento deň po slávnostnom zahájení žiaci všetkých škôl v sprievode svojich učiteľov boli pri pamätníku Sov. Hrdinov a vzdali česť padlým za naše oslobodenie.

a) Vyučovanie na ZDŠ sa započalo 2. septembra 1965. Táto škola má v 1.-9. ročníku 30 tried s 874 žiakmi a v 6.-9. ročníku je 18 tried s 504 žiakmi.

Riaditeľom školy je Michal Maskalík, zástupcovia – Juraj Lipták a Margita Zbihlejová. Na škole vyučuje celkom 42 učiteľov, z toho v 1.-5. ročníku 13 učiteľov. Na tomto stupni je 100% kvalifikovanosť. V 6.-9. ročníku je 29 učiteľov, z nich je 27% nekvalifikovaných pre tento stupeň.

b) Stredná všeobecno-vzdelávacia škola má 7 tried s celkovým počtom 192 žiakov. Riaditeľom školy je Ján Hončár, zástupca Jozef Chudík. Mimo nich na škole vyučuje 7 učiteľov a učiteľia zo ZDŠ, ktorí vypomáhajú.

c) Poľnohospodárske odborné učilište má 7 tried so 160 žiakmi. Na škole je zavedený odbor poľnohospodársky mechanizátor a nadstavbový mechanizátor. Vyučujú a výchovnú činnosť prevádzajú 6 učiteľia, 5 vychovávateľov a 10 majstrov. Riaditeľom školy je Jozef Novák.

d) Odborné učilište pri OZKN. Škola započala svoju činnosť v roku 1963. Na škole v tomto školskom roku je 6 tried s 156 žiakmi, s ktorými sa zaoberá 7 učiteľov a 6 majstrov. Riaditeľom školy je Štefan Zozulák.

Žiaci sú ubytovaní v novovybudovaných internátoch (zvlášť pre chlapcov a zvlášť pre dievčatá) OZKN pri hoteli Dukla.

e) Zriadenie osobitnej školy.

Z popudu miestnych orgánov, ONZ - Odbor pre školstvo a kultúru vo Svidníku pre mládež duševne zaostávajúcu alebo neprospievajúcu v normálnej škole.

Osobitná škola začala svoju činnosť 6. septembra 1965 v miestnostiach starej budovy DD. Je to škola internátna, žiaci sú ubytovaní v DD. Má 5 tried, ale t. č. sú len 4 triedy s ročníkmi 1.-9. a navštevuje ju 46 detí.

Na škole vyučujú učitelia: Brenišin Ján, Kuchta Jozef, Piruch Štefan a Keselicová Mária. Riaditeľom školy je Michal Kaliňák.

f) Detský domov

Dňom 1. septembra 1965 chovanci detského domova boli premiestnení do novej budovy DD. Kapacita nového DD je 100 osôb a t. č. je plne využitá. V DD sú umiestnené siroty, polosirotky a deti z rozháraných rodín. O výchove detí detského domova a detí osobitnej školy sa stará 20 vychovávateľiek, z nich sú 4 kvalifikované. Riaditeľom DD od 1. 9. 1964 je Michal Kaliňák.

g) Nemocničná škola

Pri ÚNZ vo Svidníku je detské oddelenie a často sa stáva, že školopovinné deti sú pripútané k lôžku na 2-3 týždne. Aby nezaostávali v učení počas nemoci, bola zriadená 1. 9. 1965 tzv. nemocničná škola pre 1.-9. ročník. Učiteľkou tejto školy je Nedeljaková.

h) Pre nedostatok učebných a ubytovacích priestorov bola Poľnohospodárska majstrovská škola premiestnená so Svidníka do Stropkova dňom 1. novembra 1965.

Zahájenie činnosti Domu dôchodcov vo Svidníku

Naše soc. zariadenie prejavuje veľkú starostlivosť o človeka od narodenia až do smrti. V minulých režimov najmä prestarli ľudia boli odkázaní na živorenie, na trápny život, či už pri svojich príbuzných alebo ešte horšie, keď na starosť nemali príbuzných a v starobe boli odkázaní len na seba. Dnes ľudia – ženy nad 60 rokov a muži nad 65 dostávajú soc. príspevky, ktoré činia 180-300 Kčs. Aby starým ľuďom sa uľahčilo živobytie, zriaďujú sa domy dôchodcov, ústavy soc. starostlivosti o dôchodcov. Vo Svidníku takýto Dom dôchodcov bol daný do prevádzky 1. IX. 1965. Je to novostavba, ktorá bola vybudovaná v hodnote 4 152 000 Kčs. S výstavbou sa začalo 15. IX. 1962 a budova bola odovzdaná 28. VIII. 1965 po kolaudácii.

Dom dôchodcov je dvojposchodová budova s 68 miestnosťami pre 144 prestarlých ľudí. Činnosť Domu dôchodcov bola začatá a koncom roku 1965 bolo už tu ubytovaných 72 mužov a žien. O prestarlých ľuďoch, okrem administratívnych pracovníkov sa stará 7 zdravotných sestier, kuchynský a správny personál. Vedúcim DD je Ján Pavluš, ktorý vynakladá veľa úsilia na príjemné prežitie jesene života prestarlými v tomto ústave. Vianočný štedrý večer a silvestrovský večer prežili spoločne vo vyzdobenej jedálni pri vianočnom stolčeku.

O obyvateľoch ústavu je postarané aj po stránke kultúrnej, majú knižnicu, rozhlas a televíziu.

Dôchodcovia medzi sebou žijú svorne a sú spokojní, lebo je všetko zabezpečené čo oni potrebujú a k tomu dostávajú od 50-100 Kčs kapesné.

V DD žijú dôchodcovia s nízkymi dôchodkami a ich priemerný príspevok činí 210 Kčs, ačkoľvek priemerný náklad na jedného dôchodcu je 800 Kčs.

Najstarší dôchodca je 98 ročný, najmladší 41 invalid. Senzácia v DD bola vtedy, keď dňa 7. decembra 1965 uzavreli sobáš 73 ročný dôchodca so 71 ročnou dôchodkyňou.

Pri rozhovore s dôchodcami si život v ústave veľmi pochvaľujú. Ľúto im je to, že ich ani blízki príbuzní nenavštevujú.

Premiestnenie interného oddelenia

Interné oddelenie ÚNZ bolo dosiaľ umiestnené v nemocničnom pavilóne spolu s chirurgickým oddelením v 4 miestnostiach celkovo so 16 posteľami. Vzhľadom na to, že tieto priestory nevyhovovali pre toto oddelenie, preto sa pristúpilo k adaptácii budovy bývalého ľudového súdu. Činnosť interného oddelenia v adaptovanej budove sa začala 1. mája 1965. Oddelenie má 40 lôžok, 20 pre mužov a 20 pre ženy. Primárom interného oddelenia je Dr. Ján Grigľak, lekár- Dr. Oľga Mydlíková a potom lekárka Anna Kolníková.

Interné oddelenie má slúžiť pre obyvateľov býv. okresu Svidník, Stropkov a časť bývalého okresu Giraltovce.

Pôrodnické oddelenie bolo opäť dané do prevádzky dňa 15. XII. 1965. Je umiestnené v pavilóne, kde predtým bolo umiestnené interné oddelenie. Primátorom tohto oddelenia je Dr. Rudolf Fabián.

Zahájenie Šport-výroby vo Svidníku

V Odevnom závode vo Svidníku pracujú prevažne ženy a jav sa nedostatok pracovnej príležitosti pre mužov, preto na naliehanie miestnych orgánov bol vo Svidníku zriadený družstevný podnik Šport- výroba. Podnik začal svoju činnosť 15. decembra 1965 v starej budove Odevy so 40 pracovníkmi.

Šport - výroba sa zameriava na výrobu športových kožených potrieb, ako futbalové a volejbalové lopty, kroketové loptičky a iné. Podľa perspektívneho plánu v tomto podniku má pracovať 300 až 400 ľudí a má to byť jediný podnik tohto druhu v ČSSR.

Prvým vedúcim podniku je Zahustý Ján, pomáhajú mu majstri – odborníci, ktorí prišli zaškoliť potrebných odborníkov.

Premiestnenie okresných podnikov do Bardejova

Rozhodnutím Okresného národného výboru v Bardejove dňa 1. mája 1965 presťahovalo sa podnikové riaditeľstvo Reštaurácie a jedálne so Svidníka do Bardejova.

Taktiež rozhodnutím ONV dňom 31. decembra 1965 bolo premiestnené podnikové riaditeľstvo Zdroj so Svidníka do Bardejova.

Komunálne služby vo Svidníku

Komunálne služby sú spravované MsNV a tvoria veľmi rozsiahlu oblasť spoločenskej práce, ktorou sa uspokojujú rôzne potreby občanov.

Komunálne služby riadili v 1965 roku tieto prevodzovne:

Nákladná a osobná taxislužba, Holičstvo a kaderníctvo, Fotoslužba, Pohrebništvo, Požičovňa s kvetinárstvom, Sklenárstvo, Stolárstvo, Maliarstvo, Kominárstvo, Autoopravovňa a Údržbárstvo. Tieto služby prevádza 30 pracovníkov s riaditeľom podniku Jánom Rodákom a 7 administratívnymi pracovníkmi.

V priebehu roka 1965 boli prevedené v hodnote 1 253 572 Kčs, t. j. 119% podľa plánu. Tržby prevedené v hodnote 640 555 Kčs, t. j. 105,8% podľa plánu.

Hospodárenie Domovej správy vo Svidníku za rok 1965

Domová správa patrí do spravovania MsNV a v priebehu roka 1965 spravovala 18 bytových jednotiek s 302 bytmi a 4-mi obchodnými miestnosťami, ktorých celková hodnota ku dňu 31. decembra činí 23 745 000 Kčs. Z uvedeného počtu bytových jednotiek je 6 zapojených na ústredné kúrenie so 150 bytmi, ostatných 12 bytových jednotiek so 150 bytmi je prevedené lokálne kúrenie.

Správe bytového fondu bola zabezpečená 2 pracovníkmi, 2 údržbármi a 4 kuričmi. Na údržbu bytového fondu za rok 1965 bolo poukázané 232 410, 70 Kčs. Príjmy z nájomného za rok 1965 činili 322 000 Kčs. V tejto sume je zahrnutá čiastka za používanie ústredného kúrenia.

Hospodárenie MsNV za rok 1965

Celá činnosť MsNV a jeho orgánov v roku 1965 bola zameraná na ďalšie zvyšovanie kultúrnej a životnej úrovne obyvateľstva nášho mestečka.

Jednotlivé časti rozpočtu v priebehu 1965 roka boli plnené nasledovne:

Príjmy od obyvateľstva	638 288 Kčs
<u>Prídely z vyššieho rozpočtu</u>	<u>2 390 653 Kčs</u>
Úhrn rozpočtových príjmov:	3 028 881 Kčs

Prehľad o plnení výdajovej časti rozpočtu podľa kapitol:

Vodné hospodárstvo	37 276 Kčs	124%
Stavebníctvo	52 572 Kčs	
Miestne komunikácie	640 787 Kčs	640%
Školstvo a kultúra	936 494 Kčs	130%
Zdravotníctvo	232 359 Kčs	99%
<u>Miestne hospodárstvo</u>	<u>810 208 Kčs</u>	<u>139%</u>
Úhrn výdavkov	2 968 308 Kčs	155%
Zostatok na účte	60 500 Kčs	

Vzrast obyvateľstva vo Svidníku

V tomto roku prírastok obyvateľstva v našom mestečku bol 228 obyvateľov, ktorý nastal po odovzdaní novej bytovky s 36 bytmi, odovzdaní do prevádzky Domu dôchodcov a 47 novonarodených detí.

Počas roka bolo uzavretých 20 sobášov medzi občanmi Svidníka.

V tomto roku zomrelo 9 občanov, z toho boli 2 prípady tragickej smrti. Chlapec Jozef Maskalík, 14 ročný, zahynul nešťastnou nehodou na celoštátnej Spartakiáde v Prahe koncom mesiaca júna a taktiež 16 ročné dievča Džuganová bola zranená motocyklom a v nemocnici po prevoze zomrela.

Počasié v roku 1965

Zima 1964-1965 sa vyznačovala veľkou zotrvačnosťou mrazov a to nie len v noci, ale aj cez deň. Tohtoročná zima bola podstatne odlišnejšia od iných. Február bol oveľa chladnejší ako december a január. Priemerná teplota bola nasledovná:

V mesiaci december -2, 7°C, v januári -3, 8°C, vo februári -7, 9°C. Najsilnejšie mrazy u nás boli z 5. na 6. februára až -25°C.

Táto zima u nás v horskej oblasti bola mimoriadne bohatá na sneh. Snehová pokrývka sa udržala cez celé zimné obdobie. Ešte začiatkom marca hrúbka snehovej pokrývky dosahovala na poliach až 50cm a v lesoch až 70cm. Následkom toho, neskoro prišlo jaro, čím sa oneskorilo aj s poľnohospodárskymi prácami na poliach.

Leto tohto roku bolo veľmi bohaté na zrážky. Celé letné obdobie denne výdatne pršalo. V mesiaci júni, júli a auguste bolo slnečných iba niekoľko dní.

Občania Svidníka zažili prietrž mračien o čom sa podrobnejšie hovorí v časti Zápľavy vo Svidníku.

Mokrú, daždivú leto malo neblahý vplyv na úrodu poľnohospodárskych plodín, najmä zemiakov, ktoré úplne vymokli, tak že ŠM ako aj zahumenkári boli odkázaní pre zimné zásobovanie, na nákup zemiakov, ktoré boli dovezené zo SSSR.

Jeseň bola pomerne suchá, najmä september a október. Ale november bol už chladný, už koncom novembra boli dosť silné mrazy a polia boli pokryté snehom. Mesiac december bol tiež bohatý na zrážky, ale pomerne teplý.

Pravdivosť údajov uvedených v kronike potvrdzuje predseda MsNV
(pečiatka + podpis)